

สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา
ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

ORGANIZATIONAL HEALTH THAT AFFECTS THE WORKING LIFE QUALITY
OF THE EDUCATIONAL PERSONNEL IN SCHOOLS FOR CHILDREN
WITH INTELLECTUAL DISABILITIES UNDER
THE BUREAU OF SPECIAL EDUCATION

วรรณพิมพ์ หนูมงกุฎ/ WUNNAPIM NUMONGKUD¹

โยธิน ศรีโสภะ/ YOTHIN SRISOPHA²

ดวงใจ ชนะสิทธิ์/ DUANGJAI CHANASIT³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับสุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 2) ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และ 3) สุขภาพองค์การซึ่งเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 254 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่สร้างโดยผู้วิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. สุขภาพองค์การในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

3. สุขภาพองค์การ ด้านการวางแผน ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 74.20 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: สุขภาพองค์การ คุณภาพชีวิตการทำงาน

ABSTRACT

The objectives of this research were to study: 1) the organizational health level in schools for children with intellectual disabilities, 2) the working life quality level of the educational personnel in schools for children with intellectual disabilities, 3) organizational health level that affected the working life quality level in schools for children with intellectual disabilities. The sample, derived by proportional stratified random sampling, were 254 administrators and teachers in schools for children with intellectual disabilities under the Bureau of Special Education. The research instrument was a questionnaire developed by the researcher. The statistic used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The findings of this research showed:

1. The organizational health was at a high level both in overall and specific aspects.
2. The working life quality of the educational personnel was at a high both overall and in specific aspects.
3. Planning, morale, problem-solving ability, and supporting resources were the organizational health together predicted the working life quality of the educational personnel in schools for children with intellectual disabilities at the percentage of 74.20 with statistical significance at .05.

Keywords: organizational health, working life quality

บทนำ

สุขภาพองค์การเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาองค์การซึ่งมายส์ (Miles, 1973 อ้างถึงใน กมลลาศน์ ศรประสิทธิ์, 2553: 4) ได้กล่าวไว้ว่าสุขภาพองค์การ (organizational health) เป็นเรื่อง ความต้องการที่จะพิจารณาขอบเขตของกิจกรรมต่าง ๆ ที่กระทำร่วมกันในองค์การ โดยอาศัย การศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการปรับปรุงองค์การให้เป็นสถานที่ที่น่าอยู่ น่าทำงานและน่าเรียนรู้ สามารถดำรงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม มีการบริหาร จัดการได้อย่างต่อเนื่องตลอดจนสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าที่เกิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต่อมา ฮอย และฟอริท (Hoy and Foryth, 1986 อ้างถึงใน กมลลาศน์ ศรประสิทธิ์, 2553: 4) ได้นำแนวคิด ทฤษฎีระบบสังคมของพาร์สันส์ (Parsons) มาเป็นกรอบแนวคิดพื้นฐานเพื่ออธิบายเกี่ยวกับการสร้าง มิติสุขภาพองค์การระดับโรงเรียน โดยชี้ให้เห็นว่าการศึกษากับสุขภาพองค์การเป็นการวิเคราะห์ สภาพการทำงานตามธรรมชาติขององค์การที่แบ่งเป็น 3 ระดับ จำนวน 7 มิติ ระดับสถาบัน ได้แก่ ความเข้มแข็งขององค์การ ระดับการจัดการ ประกอบด้วยมิติอิทธิพลของผู้บริหาร มิติภาวะผู้นำ ด้านมิตรสัมพันธ์ มิติภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ มิติด้านการสนับสนุนทรัพยากร และระดับปฏิบัติการ ประกอบด้วย มิติด้านขวัญการปฏิบัติงาน มิติมุ่งเน้นวิชาการ เพื่อพัฒนาและการเปลี่ยนแปลง องค์การอย่างมีคุณค่า

จากลักษณะของสุขภาพองค์การที่มีสุขภาพสมบูรณ์ (healthy organization) ฟาร์เยอ และเวลล์ (Foryer and Well, 1971: 11-14 อ้างถึงใน ชมกสิณ ดรอุณาภรณ์, 2546: 35-36) กล่าวว่าองค์การที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมและรับผิดชอบต่อปัญหา มีการวางแผนร่วมกันและ ทำงานเป็นคณะ ยอมรับความคิดเห็นของทุกฝ่าย ร่วมมือร่วมใจกันทำงานและแก้ไขวิกฤตการณ์ โดยเร็ว มีการแก้ไขข้อขัดแย้งโดยเปิดเผยและมีประสิทธิภาพ ร่วมกันตรวจสอบความก้าวหน้าของ งานเป็นประจำ มีความซื่อสัตย์ มีเสรีภาพในการทำงาน มีภาวะผู้นำที่มีความยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ มีความเชื่อมั่นกันภายในองค์การ เรียนรู้ในความผิดพลาด แก้ไขปรับปรุงการปฏิบัติงานที่ได้รับประสิทธิภาพ มีโครงสร้างองค์การที่สำนึกในระเบียบ ข้อบังคับ และนโยบายที่ดีเพื่อให้สมาชิกยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มากกว่าความสำนึกในระเบียบ ข้อบังคับ องค์การต้องปรับเปลี่ยนให้ เหมาะสมกับบริบท และสมาชิกทุกคนต้องร่วมมือกันแก้ไขสิ่งที่เป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ในอนาคตให้หมดไป ดังนั้น องค์การใดที่มีสุขภาพองค์การดี เช่น มีขวัญและกำลังใจในการทำงานดี ย่อมทำให้มีคุณภาพชีวิตในการทำงานดีขึ้น การนำคุณภาพชีวิตการทำงานมาใช้เป็นเรื่องของ การแก้ไขปัญหาแรงงานให้ผู้ทำงานมีคุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีขึ้น ซึ่งเดลแลนโนท และทาเคซาว่า (Delanotte and Takezawa, 1984 อ้างถึงใน สุพันธ์ ลีรัตน์พันธ์, 2553: 22) ได้เสนอแนะไว้ว่า ผลต่อการเปลี่ยนแปลงระบบการทำงานที่สำคัญ คือคุณภาพชีวิตในการทำงานนั้นจะขึ้นอยู่กับ ความมั่นคงในการทำงาน การทำงานที่มีระเบียบและภาวะเศรษฐกิจของผู้ปฏิบัติงาน ต่อมาแนวคิดนี้ได้

ขยายออกไปโดยนักจิตวิทยาได้เพิ่มเรื่องความสัมพันธ์ในทางบวกระหว่างขวัญ และกำลังใจในการทำงาน กับผลผลิตซึ่งมีการส่งเสริมให้เกิดมนุษย์สัมพันธ์ในการปฏิบัติงาน และในปี ค.ศ. 1960-1970 ได้มีการศึกษาเพิ่มเติมเรื่องโอกาสในการทำงานที่เสมอภาค และแบบแผนในการทำงานที่พึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานและตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 เป็นต้นมา มีการศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตนี้อย่างจริงจัง โดยมุ่งไปที่ประสิทธิภาพขององค์การและการเพิ่มประสพการณ์โดยธรรมชาติของบุคคลทั้งทางร่างกายและจิตใจ ซึ่งแนดเลอร์ และคณะ (Nedler and others, 1982 อ้างถึงใน วนิดา เหลืองสังข์กุล, 2552: 14) ได้เสนอในด้านการที่บุคคลมีสิ่งจำเป็นแก่ความต้องการของชีวิตที่พอเพียงก็ถือว่าบุคคลนั้นมีคุณภาพชีวิตในระดับหนึ่ง เพราะมองว่าความจำเป็นดังกล่าว ซึ่งได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรค เป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกคนจะต้องได้รับการสนองตอบอย่างพอเพียงเพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ได้และมีคุณภาพ หรือมองคุณภาพชีวิตในแง่การเกี่ยวข้องกับคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งหมายถึงบุคคลและกลุ่มบุคคลจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้จะต้องยึดมั่นในกฎระเบียบ มีความซื่อสัตย์สุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบต่อตนเองและบุคคลอื่น ยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม เพื่อความสงบสุขร่วมกันเป็นเรื่องสำคัญกว่าเรื่องอื่น ๆ (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543: 55-56)

อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าสุขภาพองค์การมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตในการทำงาน จากงานวิจัยของดวงสมร บาตรโพธิ์ (2549: 97-98) ได้ศึกษาสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า มี 6 มิติ ที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน คือขวัญในการปฏิบัติงาน การมุ่งเน้นวิชาการการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้ บุรณภาพของสถาบัน การเป็นผู้นำทางวิชาการ และซึ่งสอดคล้องกับอรสา มิ่งฉาย (2551: 74) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับการทุ่มเทในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่า สุขภาพองค์การของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และสุขภาพองค์การของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าสุขภาพองค์การจะมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตการทำงานของคนในองค์การเพราะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานบุคคล

โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเป็นโรงเรียนเฉพาะทางพิการทางสมอง มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ชั้นเรียนเตรียมความพร้อมก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา มีทั้งการศึกษาสายสามัญและสายอาชีพ มีการจัดทำหลักสูตรเฉพาะประเภทความพิการที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละกลุ่มแต่ละคน มีการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล รวมทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ เทคโนโลยี และเป็นโรงเรียนประจำซึ่งเด็กต้องมีการเข้าพักที่หอพักที่ทางโรงเรียนจัดให้เพื่อสะดวกต่อการดูแลและความปลอดภัยของเด็ก

ที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มีศักยภาพในการดูแลตนเองของแต่ละคน และให้โอกาสด้านการศึกษาที่เท่าเทียมกันอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องด้านทางสติปัญญามีข้อจำกัดและสภาพปัญหาไม่เหมือนกัน แต่ต้องให้โอกาสที่เท่าเทียมกันในการที่จะได้รับบริการทางการศึกษา ที่ควบคู่ไปกับการบำบัดการฟื้นฟูสมรรถภาพทุกด้าน เพื่อให้บุคคลเหล่านี้เกิดความพร้อมในการเรียนและการพัฒนาทุกด้าน แล้วยังคำนึงถึงการอยู่ร่วมในสังคมปกติกับคนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องมีวิธีการที่เหมาะสมกับลักษณะของผู้พิการโดยจัดเป็นรายบุคคลให้มากที่สุดหรืออาจจัดเป็นกลุ่มเล็ก ๆ และควรจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องที่มีทั้งการจัดการเรียนการสอน เพื่อการพัฒนาความรู้ และทักษะเพื่อการเรียนต่อในขั้นที่สูงขึ้น การฝึกอบรมเพื่อการพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพชีวิตตลอดจนการฝึกอาชีพ เพื่อให้สามารถประกอบอาชีพช่วยเหลือตนเองได้ (จำเป็น สังข์มุสิกานนท์, 2549: 17-18)

จากการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียนสุพรรณบุรีปัญญานุกูล พบว่า ผู้บริหารให้ความสำคัญกับชุมชนที่มีส่วนต่อการจัดการเรียนการสอน และการสนับสนุนทรัพยากรต่อการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยมีการจัดสรรสวัสดิการให้กับบุคลากร เช่น การสนับสนุนบุคลากรให้มีการพัฒนาตนเองด้วยการอบรม ศึกษาดูงานและศึกษาต่อเพื่อนำมาพัฒนาองค์การ และให้ความสำคัญต่อสภาพแวดล้อมและความปลอดภัยของบุคลากรและนักเรียนรวมทั้งทรัพย์สิน มีการสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรด้วยการให้การสนับสนุน โดยมีสวัสดิการค่าตอบแทน ความเป็นอยู่ที่พักอาศัย อาหาร จัดหาเสื้อผ้าในการปฏิบัติงานโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีการดูแลสุขภาพของบุคลากรด้วยการให้เข้ารับการตรวจสุขภาพประจำปี จัดให้บุคลากรได้ไปทัศนศึกษาสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันในหมู่คณะ บริการยานพาหนะสำหรับผู้ไปประชุมเป็นการบำรุงขวัญแก่บุคลากร และได้สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนให้เพียงพอ และดูแลปกครองด้วยความเป็นประชาธิปไตย

ผู้วิจัยในฐานะเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาระดับสุขภาพขององค์การและระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน รวมทั้งสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

3. เพื่อศึกษาระดับสุขภาพองค์การกับคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 19 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร จำนวน 60 คน และครูผู้สอน จำนวน 886 คน รวมทั้งสิ้น 946 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2553)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหาร และครูผู้สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำนวน 254 คน ซึ่งได้มาด้วยวิธีการดังต่อไปนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างของโรงเรียนโดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเป็นร้อยละ 80 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 14 โรงเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 194-195)

2. กำหนดกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน และรองผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน ซึ่งได้มา โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejeie and Morgan, 1970 อ้างถึงใน ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2552: 48-49) ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร 16 คน และครู 238 คน รวมกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยทั้งสิ้น 254 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้บริหารและครูผู้สอน มี 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นระดับสุขภาพองค์การและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ซึ่งค่าความเชื่อมั่น ตัวแปรต้น เท่ากับ 0.950 ตัวแปรตาม เท่ากับ 0.961 และได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.952

ตอนที่ 4 เป็นข้อคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับสุขภาพองค์การและคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ได้รับแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์กลับคืนมา จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.64

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. การวิเคราะห์ระดับสุขภาพองค์การและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. การวิเคราะห์สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับสุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 1
2. ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ อยู่ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

3. การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับและลำดับของสุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

(n=248)

สุขภาพองค์การ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. บุรณภาพของสถาบัน	4.12	0.55	มาก	7
2. ภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์	4.21	0.62	มาก	2
3. ชวัญในการปฏิบัติงาน	4.11	0.58	มาก	8
4. การสนับสนุนทรัพยากร	4.15	0.63	มาก	5
5. ความสามารถในการแก้ปัญหา	4.24	0.60	มาก	1
6. ภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์	4.19	0.65	มาก	4
7. การอยู่ร่วมกันของบุคลากร	4.15	0.63	มาก	5
8. การวางแผน	4.20	0.61	มาก	3
รวม	4.17	0.54	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าสุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสามารถในการแก้ปัญหา มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ด้านการวางแผน ด้านภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ ด้านการอยู่ร่วมกันของบุคลากร ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านบุรณภาพของสถาบัน และด้านชวัญในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับ และลำดับของคุณภาพชีวิตการทำงาน
ของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวม

(n=248)

คุณภาพชีวิตการทำงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม	4.04	0.73	มาก	7
2. สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ	4.20	0.55	มาก	3
3. โอกาสที่ได้รับการพัฒนาและใช้ความสามารถของบุคคล	4.21	0.59	มาก	2
4. โอกาสความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน	4.15	0.58	มาก	4
5. การมีส่วนร่วมในการทำงานและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น	4.13	0.60	มาก	5
6. สิทธิส่วนบุคคลในการทำงาน	4.09	0.65	มาก	6
7. การทำงานและการดำรงชีวิตโดยรวม	4.00	0.71	มาก	8
8. การทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม	4.25	0.52	มาก	1
รวม	4.13	0.53	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน
ที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
โดยด้านการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านโอกาสที่ได้รับการพัฒนา
และใช้ความสามารถของบุคคล ด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านโอกาส
ความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน ด้านการมีส่วนร่วมในการทำงานและความสัมพันธ์กับ
บุคคลอื่น ด้านสิทธิส่วนบุคคลในการทำงาน ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และ
ด้านการทำงานและการดำรงชีวิตโดยรวม ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

(n=248)

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig.
Regression	4	51.922	12.980	174.919*	.000
Residual	243	18.033	.074		
Total	247	69.954			

ตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการ	B	Beta	SE _B	t	Sig.
ค่าคงที่	.861		.133	5.123*	.000
ขวัญในการปฏิบัติงาน (X ₃)	.307	.338	.054	5.687*	.000
การวางแผน (X ₈)	.271	.314	.053	5.155*	.000
การสนับสนุนทรัพยากร (X ₄)	.132	.156	.051	2.586*	.000
ความสามารถในการแก้ปัญหา (X ₅)	.119	.136	.051	2.317*	.021

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

$$R = 0.862 \quad R^2 = 0.742 \quad SEE = 0.272$$

จากตารางที่ 3 พบว่า สุขภาพองค์การ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน (X₃) ด้านการวางแผน (X₈) ด้านการสนับสนุนทรัพยากร (X₄) ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (X₅) เป็นตัวแปรที่ได้รับการคัดเลือกเข้าสมการถดถอยและสามารถอธิบายความผันแปรของคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวม (Y_{tot}) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าประสิทธิภาพในการทำนาย R² = 0.742 ซึ่งแสดงว่าด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านการวางแผน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวม และสามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวม ได้ร้อยละ 74.20 โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์ได้ ดังนี้

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$\hat{Y}_{tot} = 0.861 + 0.307 (X_3) + 0.271 (X_8) + 0.132 (X_4) + 0.119 (X_5)$$

สมการวิเคราะห์การถดถอยในรูปของคะแนนมาตรฐาน คือ

$$\hat{Z}_{\text{tot}} = 0.338 (Z_3) + 0.314 (Z_8) + 0.156 (Z_4) + 0.136 (Z_5)$$

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ ดังนี้

1. จากผลการวิเคราะห์สุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และรองลงมาคือ ด้านภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ด้านการวางแผน ด้านภาวะผู้นำแบบกิจสัมพันธ์ ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ด้านการอยู่ร่วมกันของบุคลากร ด้านบุรณภาพของสถาบัน และด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนไว้เป็นอย่างดีเป็นระบบระเบียบ มีการจัดองค์การ โครงสร้างบริหารกำหนดบทบาทหน้าที่มาตรฐาน การปฏิบัติงาน และผู้บริหารมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารงานทั่วไปและงาน กิจกรรมนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งเป็นองค์การที่ต้องมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการปฏิบัติหน้าที่การทำงาน มีความสามารถในการใช้องค์ความรู้ ความสามารถที่จะบริหารงานของฝ่ายต่าง ๆ ให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อองค์การ ตามแผนงานที่ได้มอบหมายให้กับบุคลากร กำหนดโครงสร้างของงาน การบริหารงานฝ่ายต่าง ๆ ให้ที่กำหนดบทบาทหน้าที่เป็นไปตามระบบมาตรฐานการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลลาศน์ ศรีประสิทธิ์ (2553: 351) ได้ศึกษางานวิจัยการพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา องค์ประกอบทุกตัวมีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบความสามารถในการแก้ปัญหา โดยที่บุรณภาพของสถาบัน ภาวะผู้นำแบบมิตรสัมพันธ์ ขวัญในการปฏิบัติงาน การสนับสนุนทรัพยากร และการวางแผนมีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสามารถในการแก้ปัญหา

ส่วนสุขภาพองค์การในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องด้วยภาระงานที่รับผิดชอบโดยตรง และงานต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายตามโครงสร้างของโรงเรียนและแนวนโยบายของโรงเรียนที่กำหนด และด้วยเป็นโรงเรียนประจำครูจึงต้องดูแลนักเรียนประจำหอพักด้วย มีการฝึกเด็กให้ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน การเข้าสังคมและการดูแล

สุขอนามัย สุขภาพร่างกายในกรณีเด็กที่มีโรคประจำตัวเป็นพิเศษ บุคลากรต้องปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับเรื่องเวลาในชีวิตประจำวัน การให้ข้อมูลป้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนาตนเอง และต้องเกี่ยวกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน สร้างความสัมพันธ์ของครู ผู้บริหาร เพื่อนครูและนักเรียนตลอดจนบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน ดังนั้นการให้โอกาสในความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ความพึงพอใจต่อรายได้ที่ได้รับและสวัสดิการที่โรงเรียนจัดให้กับครูด้วยความมั่นคงและปลอดภัย ผู้บริหารจึงได้มีการให้สร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร ด้วยการสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เช่น สวัสดิการพื้นฐาน มีการตรวจสุขภาพทุกปี บริการยานพาหนะในการไปติดต่อบุคลากร มีการรักษาความปลอดภัยให้กับบุคลากร สร้างความสัมพันธ์ความรักความสามัคคีในหมู่คณะในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกษิรมดิฐฐิติ เกตุแก้ว (2547: 82-83) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้เหตุผลบกพร่องทางจิตวิทยาของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่าขวัญในการปฏิบัติงานของครูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ โพธิ์พันธุ์ (2547: 84) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนที่มีความมั่นคงแตกต่างกัน พบว่า โรงเรียนที่มีความมั่นคงมีขวัญโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. จากผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ โอกาสที่ได้รับการพัฒนาและใช้ความสามารถของบุคคล สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ โอกาสความก้าวหน้าและความมั่นคงในการทำงาน การมีส่วนร่วมในการทำงานและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ด้านสิทธิส่วนบุคคลในการทำงาน ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม และการทำงานและการดำรงชีวิตโดยรวม ตามลำดับ ซึ่งมาจากมีความสุข และภาคภูมิใจเมื่อศิษย์ประสบความสำเร็จในชีวิตและการงาน การปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสำคัญต่อการวางรากฐานในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีส่วนร่วมไปกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสังคมและช่วยเหลืออำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ชุมชน เมื่อมีโอกาสช่วยเหลือสังคมก็มีความยินดีที่จะเสียสละร่วมทำประโยชน์และรับผิดชอบต่อสังคมในแง่ของการผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพต่อสังคม

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ซึ่งอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เนื่องจากบุคลากรมีความเสียสละ ยินดีที่จะมีส่วนร่วมในการทำประโยชน์ให้กับสังคม ผลิตนักเรียนที่มีคุณภาพต่อสังคม มีส่วนร่วมกับกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสังคม

อีกทั้งผู้บริหารให้โอกาสแก่บุคลากรให้แสดงความคิดและความสามารถที่นำมาซึ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของคัมมิงส์ และวอร์เลย์ (Cummings and Worley, 1997 อ้างถึงใน ธีรนุช ติरणะประกิจ, 2546: 39) ที่กล่าวว่าคนที่บุคคลในหน่วยงานมีความรู้สึกที่มีความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานในองค์กรที่มีชื่อเสียง และรับรู้ว่าจะองค์กรหรือหน่วยงานที่ตนทำงานอยู่นั้นเป็นองค์กรที่อำนวยประโยชน์ ช่วยเหลือและรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของธีรนุช ติरणะประกิจ (2546: 63) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรการคลัง ในสถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย พบว่า การส่งเสริมด้านการมีพันธะทางสังคม สถาบันต้องสร้างโอกาสและให้โอกาสแก่บุคลากรในการแสดงตนว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ เพื่อเขาจะได้ใช้ศักยภาพที่เขามีให้เกิดประโยชน์กับสังคมทั้งในหน่วยงานและนอกหน่วยงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของลำจวน โล่เพชร (2550: 61) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้วพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานระดับสูง คือด้านความเป็นประโยชน์ต่อสังคม

ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ด้านการทำงานและการดำรงชีวิตโดยรวม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของการปฏิบัติงานตามหน้าที่ของบุคลากรในการจัดแบ่งเวลาในการทำงานและการดำเนินชีวิตในครอบครัวไม่มีความสอดคล้องกัน จึงมีปัญหาเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพกายและสุขภาพจิต ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวอลตัน (Walton, 1973 อ้างถึงใน สุนันท์ ลิ้มรัตนพันธ์, 2553: 31) กล่าวว่าบุคคลควรได้จัดเวลาในการทำงานของตนเองให้เหมาะสม และมีความสมดุลกับบทบาทชีวิตของตนเอง ครอบครัว และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพชรฯ พุ่งศรีแก้ว (2552: 82-83) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน) พบว่าความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

3. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จากมากไปหาน้อยซึ่งพบว่า ด้านการวางแผน ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในภาพรวมได้ร้อยละ 74.20 อภิปรายเป็นรายด้านดังนี้

ด้านการวางแผน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการทำแผนปฏิบัติการประจำปีในการทำงานที่ชัดเจน ดำเนินกิจกรรมที่เป็นไปตามแผน มีการทำแผนกลยุทธ์ในการทำงานที่ชัดเจน แล้วยังมีการจัดการประเมินจุดอ่อนและจุดแข็งขององค์กร และมีการบริการช่วยเหลือในใจที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลาศน์ ศรีประสิทธิ์ (2553: 356) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์กรของโรงเรียนประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการวางแผนอยู่ในระดับแรกมีน้ำหนักมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทพล พงษ์สรอย (2550: 117) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมพบว่า มีสภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์อยู่ในระดับมากทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของนายสถาพร วิสามารด ที่ได้กล่าวว่าโรงเรียนมีการวางแผนในการจัดโครงการ ให้ตรงตามระบบแบบแผน ตามโครงสร้างของแผนกลยุทธ์ของโรงเรียนและมีการกำกับดูแลเกี่ยวกับงานที่ได้มอบหมายกับบุคลากรให้ดำเนินการไปตามเวลาที่กำหนด

ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรมีความภาคภูมิใจที่ได้พัฒนาองค์กรจนเป็นที่ยอมรับ และมีความรู้สึกที่ปลอดภัยมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ซึ่งมีการส่งเสริมและรับสนับสนุนโอกาสในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแก่บุคลากร มีรายได้ที่ได้รับและสวัสดิการที่เพียงพอ ขวัญในการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรมีความภาคภูมิใจที่ได้พัฒนาองค์กรจนเป็นที่ยอมรับ และมีความรู้สึกที่ปลอดภัยมีความมั่นคงในหน้าที่การงาน ซึ่งมีการส่งเสริมและรับสนับสนุนโอกาสในความก้าวหน้าในหน้าที่การงานแก่บุคลากร มีรายได้ที่ได้รับและสวัสดิการที่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ชันติกาล (2549: 112) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สุขภาพองค์กรและบรรยากาศองค์กรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุททงสงคราม พบว่า ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีคะแนนมาตรฐานสุขภาพองค์กรสูงเป็นลำดับแรก อาจเป็นผลมาจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีบุคลากรจำนวนมาก การทำงานเป็นระบบ มีการประชุมปรึกษาหารือภายในสายงานเดียวกันเป็นประจำ บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงสมร บาตรโพธิ์ (2549: 100) ได้ศึกษาวิจัย

เรื่องสุขภาพองค์การที่ส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า สุขภาพองค์การในมิติขวัญในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่งผลกระทบต่อการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกานต์ชนก มิตรยอดวงศ์ (2547: 163-173) ได้ศึกษา วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการพิจารณาความดีความชอบกับขวัญในการปฏิบัติงาน ของ ครูสายผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนคร เขต 2 พบว่า ขวัญในการปฏิบัติงาน ของครูสายผู้สอนในโรงเรียนโดยรวมอยู่ระดับมาก และการพิจารณาความดีความชอบมีความสัมพันธ์ ทางบวกกับขวัญในการปฏิบัติงานของครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปริญญา อินสว่าง (2553: 69) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่า กลุ่มข้าราชการครูมีความคิดเห็น เกี่ยวกับขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ทั้งในภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับสูง ทั้งนี้เป็น เพราะว่าการปฏิบัติงานในโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบันได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จัดให้มีการอบรมและประเมินผลทั้งภายในและภายนอกจนเป็นที่ยอมรับของบุคคลทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งผู้บังคับบัญชาจัดการมอบหมายงานให้ปฏิบัติตรงกับความรู้ความสามารถ มีการพิจารณา ความดีความชอบแก่ผู้ปฏิบัติงานดี มีการจูงใจครู-อาจารย์ ให้มีการตื่นตัวทำงานมากขึ้น อำนวยความสะดวกและสนับสนุนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความจริงใจ ทุกคนต่างปฏิบัติงาน ด้านต่าง ๆ ส่วนเพื่อนร่วมงานต่างให้การสนับสนุนช่วยเหลือการปฏิบัติงานต่าง ๆ ด้วยความจริงใจ ทุกคนปฏิบัติงานให้เกียรติแก่กันและกัน

ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร ทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักงาน การศึกษาพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนไว้อย่างเป็นระบบ ระเบียบ และปฏิบัติงานตามหน้าที่การจัดการเรียนการสอนตามความสามารถเพื่อพัฒนาให้นักเรียนให้ ดีขึ้น โดยมีโครงสร้างบริหารกำหนดบทบาทหน้าที่มาตรฐานการปฏิบัติงาน ผู้บริหารมีความสามารถ ในการบริหารงานของฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ งานวิชาการ งานบุคคล งานงบประมาณ งานบริหารงาน ทั่วไปและงานกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ พาร์สันส์ (Parsons, 1953 อ้างถึงใน ศิริพร ชันติกาล, 2549: 32) กล่าวว่าว่าทฤษฎีนี้ชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเป็นองค์การทางสังคม ที่มีโครงสร้างทางสังคมส่วนย่อย ๆ ทำหน้าที่ร่วมกันในการทำให้บรรลุ เป้าหมายของโรงเรียน และสามารถแก้ปัญหาในระบบตามหน้าที่สำคัญคือ การจัดกระบวนการ ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนปรับตัวให้เข้ากับระบบภายนอก และดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมายของ สังคมได้ ทั้งนี้โรงเรียนจะมีการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเชื่อ และค่านิยมต่าง ๆ ภายใต้ว

ระเบียบ ข้อห้ามที่ควบคุมอยู่ในระบบ สามารถบูรณาการ และแก้ไขปัญหาสิ่งซ้อนเร้น ตลอดจนรักษาระเบียบแบบแผนให้เกิดขึ้นในระบบได้ นอกจากนี้แล้วโรงเรียนยังต้องมีการควบคุมระดับภารกิจและความรับผิดชอบ คือระดับสถาบัน ระดับจัดการและระดับเทคนิค ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของบลาวและสก๊อต (Blau and Scott, 1962 อ้างถึงใน กนกวรรณ วิเชียรเขต, 2551: 46) กล่าวว่า ประสพการณ์ที่ได้จากการแก้ปัญหาหนึ่งจะมีประโยชน์ต่อการแก้ปัญหาครั้งต่อไป ดังนั้น แม้ว่าการบวนการแก้ปัญหาครั้งแรกมีแนวโน้มให้เห็นว่าจะก่อให้เกิดปัญหาอย่างอื่นแทรกซ้อนขึ้นมาดังกล่าวแล้ว แต่ประสพการณ์หรือการเรียนรู้ที่ได้รับจากการแก้ปัญหาครั้งแรกนั้นนับได้ว่ามีส่วนสำคัญในการแก้ปัญหาใหม่ได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อปัญหาใหม่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกับปัญหาเดิม

ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนมีการตรวจสอบการจัดทำเอกสาร บัญชี ทะเบียนการเงิน พัสดุ อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบันมีการสนับสนุนให้ครูไปศึกษาต่ออบรม และดูงานตามโอกาสอันสมควร มีการควบคุม ดูแลการใช้ห้องเรียน อาคารสถานที่และบริเวณโรงเรียนให้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่และได้มีการสนับสนุนสื่อและเครื่องมือในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา แก้วรักษ์ (2544: 46) ได้กล่าวถึงการสนับสนุนทรัพยากรเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียน ดังนั้นการได้ดำเนินงานตามขอบข่ายงานบุคลากร งานธุรการงานการเงินและพัสดุ ตลอดจนงานอาคารสถานที่ จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนรู้จักใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าในโรงเรียนที่มีสุขภาพองค์การสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริพร ชันติกาล (2549: 116) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องสุขภาพองค์การและบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า มิติการสนับสนุนทรัพยากรที่พบว่า มีความแตกต่างระหว่างโรงเรียนประถมศึกษากับโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น สาเหตุหนึ่งน่าจะเกิดจากงบประมาณ โรงเรียนประถมศึกษาจะได้รับเป็นเงินอุดหนุนระดับประถมศึกษา ซึ่งได้รับเป็นจำนวนน้อยไม่สามารถเปรียบเทียบกับเงินอุดหนุนของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ดีการให้การสนับสนุนทรัพยากรดังกล่าว ยังรวมถึงความสามารถในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด คุ้มค่า และเกิดประสิทธิภาพ ตลอดจนการจัดหาทรัพยากรนานาชาติ สำหรับสนับสนุนการปฏิบัติกิจกรรมของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับการสัมภาษณ์ของนายสถาพร วิสาภารัตน์ ที่ได้กล่าวว่า มีการสนับสนุนอุปกรณ์ สื่อการสอน วัสดุที่จำเป็นในการทำงานอย่างเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรและเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพองค์การที่ดี โดยเฉพาะในขวัญในการปฏิบัติงาน การวางแผน การสนับสนุนทรัพยากรความสามารถในการแก้ปัญหา

1.2 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ นำผลการวิจัยไปใช้ประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพที่ดี และพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรให้ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะมิติขวัญในการปฏิบัติงาน ซึ่งถือว่าเป็นมิติที่สำคัญที่สุด เพราะส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1.3 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในด้านกรวิจัยพัฒนารูปแบบการพัฒนางค์กร และคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งสามารถทำนายคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษในภาพรวม ได้ร้อยละ 74.20 ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมสุขภาพองค์การให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดีขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยขวัญในการปฏิบัติงานส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนโสตศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.2 ควรมีการเปรียบเทียบขวัญในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษกับโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

2.4 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยการทำงานและการดำรงชีวิตที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สรุป

1. สุขภาพของบุคลากรในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านความสามารถในการแก้ปัญหามีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านขวัญในการปฏิบัติงานค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

2. คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด และด้านการทำงานและการดำรงชีวิตโดยรวม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

3. สุขภาพองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษที่ได้รับคัดเลือกเข้าสมการตามลำดับ คือ ด้านการวางแผน ด้านขวัญในการปฏิบัติงาน ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา ด้านการสนับสนุนทรัพยากร ร่วมทำนายได้ร้อยละ 74.20 โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ วิเชียรเขต. (2551). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับพฤติกรรมการตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กมลลาศน์ ศรีประสิทธิ์. (2553). **การพัฒนาเครื่องมือตรวจวัดสุขภาพองค์การของโรงเรียนประถมศึกษา**. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กษิมิติฐุทธิ์ เกตุแก้ว. (2547). **การใช้เหตุผลบกพร่องทางจิตวิทยาของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับขวัญในการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กานต์ชนก มิตรยอดวงศ์. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างการพิจารณาความดีความชอบกับขวัญในการปฏิบัติงานของครูสายผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่สกลนคร เขต 2**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- จำเป็น สังข์มุสิกานนท์. (2549). **ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ**. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ชมกสิณ ดรุณาภรณ์. (2546). **แบบภาวะผู้นำของผู้บริหารกับสุขภาพองค์กรของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ดวงสมร บาตรโพธิ์. (2549). **สุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). **การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS (พิมพ์ครั้งที่ 10)**. นนทบุรี: เอส อาร์ พรินติ้งเมสโปรดักส์.
- ธีรนุช ติरणะประกิจ. (2546). **แนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรการคลังในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นันทพล พงษ์สรอย. (2550). **สภาพและปัญหาการดำเนินการวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 7)**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปริญญา อินสว่าง. (2553). **การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2**. สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เพชรรา ทุงศรีแก้ว. (2552). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ (องค์การมหาชน)**. การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ลำจวน ไฉ่เพชร. (2550). **คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วนิดา แก้วรักษ์. (2544). **มิติสุขภาพองค์กรที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วนิดา เหลืองสัจจกุล. (2552). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานและความผูกพันของพนักงานที่มีต่อบริษัท ที โอ ที จำกัด (มหาชน) กรณีศึกษา ส่วนบริการลูกค้าจังหวัดชลบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริ ฮามสุโพธิ์. (2543). ประชากรกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ศิริพร ชันติกาล. (2549). สุขภาพองค์กรและบรรยากาศองค์การในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงคราม. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุชาติ โพธิ์พันธุ์. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างขวัญกับการปฏิบัติงานวิชาการของครูในโรงเรียนที่มีความมั่นคงแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุนันท์ ลิ้มรัตนพันธ์. (2553). ความสัมพันธ์ของสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานสรรพากรภาค 6. การค้นคว้าอิสระปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรสา มิ่งฉาย. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพองค์การกับความทุ่มเทในการปฏิบัติงานของพนักงานครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.